

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

1. דבר י' אשר יהיה אל צפניה בן מישי בן גדליה בן אמריה בן חזקיה בימי אישקיהו בן אמון מלך יהודה: צפניה א א
2. ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אישמעל מנרע המלוכה ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל גדליה בן אחישק המצפחה ויאכלו שם לחם ויחזו במצפה: וימיווהו מא א
3. בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם כי חלל יהודה קדש י' אשר אהב ובעל בת אל נכר: מלאכי ב א
4. ויש שבחניו בן זחיהל מבני עילם ויאמר לעזרא אנהו מעלתו באלהינו ונשב נשים נבריות ומפי הארץ ועמה יש מקדש לישראל על אהב: עזרא י ב
5. ותקראו י' את כל אשר נעשה ויקרא מרדכי את בניו וילבש שק וזכר ויצא בתוך העיר ויצעק וידע גדלה ויקרא: אסתר ד א
6. ותבואנה נערות אסתר וקריה ויגידו לה ותחלחל המלכה מאד ותשלח בגדיה להלביש את מרדכי ויקראו שמו ויצא בתוך קהל: אסתר ד ד
7. ותקרא אסתר להקרא מסרישי המלך אשר העמיד לפניו ונעזרה על מרדכי לדעת מה זה יעל מזה וזה: אסתר ד ה
8. ויפו ויגד משה מן החר ושני לוח העזרת יצאו לוח תבקים משני עבריהם מזה ומזה הם תבקים: שמות לב ט
9. ויגידו למרדכי את דברי אסתר: אסתר ד ט
10. לך כנס את כל היהודים הנמצאים בפרסן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים ולילה יום גם אני ועזריה אצטן בן זכר ויגדו אל המלך וקבר לא אבאש אבדתי אבדתי: אסתר ד טז
11. ויעבר מרדכי וישע בכל אשר צוה עליו אסתר: אסתר ד יז
12. ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר בית המלך הפנימית נכח בית המלך והמלך יושב על כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית: אסתר ה א
13. ורחק לבשה את עמשי ראש השולשים לך יודי ועמך בן ישי שלום שלום לך ושלום לעמך בן יודי אלהיך וקבלם יודי ותתם בקראשי ההוד: דברי הימים א י ב
14. הבל נתן ארונה המלך למלך ויאמר ארונה אל המלך יי אלהיך יצא: אסתר ה ב
15. בארזן מלכא אמר ויהי ויניאל רומנו לגבא די ארנותא ענה מלכא ואמר לנינאל אלקה י' אנת פלח לה בתודיקא הוא ישיקבך: וניאל ו י
16. ולשרה אמר והא אלקה פסק לאתרוך הנה הוא לך פסות עינים לכל אשר אתך ואת כל הנחמה: בראשית כ ט
17. ויהי כי זקן יצחק ותכתיב עיניו מראת ויקרא את עשו בנו הגדול ויאמר אליו בני ויאמר אליה הנני בראשית כ ט
18. לקול תהו וזמון פנים בשמים ועלעל נשאים מקצה הארץ בך יקם למטר עשה ויצא רחם מאצרתיו: וימיווהו י א
19. ויקרא יהדבר למרדכי ויגד אסתר המלכה ויאמר אסתר למלך בשם מרדכי: אסתר ה כב
20. וכל זה איננו שודי לי בכל עת אשר יאמר את מרדכי יהודה יושב בשער המלך: אסתר ה יג

ארבע נשים יפיות היו בעולם. קשה אמאי לא חשיב מזה דהא אמרינן צפ' חוקת הצמים (צ"ב דף נ"ג) שרה לפני מזה כקוף צפני אדם ויש לוומר דלח חשיב אלף אותן הנולדות מזה: **בשם שאבדתי מבית אבא בן אבדתי מרדכי.** וא"ת אמאי לא היה מרדכי ותהא מופתה לחסוינה י"ל לפי שכל מעשה הגנו הוא ע"פ עדים והיה ירא פן יתפרסם הדבר למלכות: **ב'יום השביעי.** זכות מורה נצילים וכמוזים א"י להגים ליום וישראלים אי נמי משה וזהו ומרס אי נמי שלישי דמתן מורה: זה

בידוע שהוא מירושלים במתניתא תנא כל שמעשיו (א) ומעשה אבותיו סתומין ופרט לך הכתוב באחד מהן לשבח כגון י' דבר ה' אשר היה אל צפניה בן כושי בן גדליה בן חזקיה בן צדיק בן צדיק וכל שפרט לך הכתוב באחד מהן לגנאי כגון י' ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אישמעל בידוע שהוא נביא בן נביא שמו ולא שם אביו בידוע שהוא נביא ולא בן נביא שמו ושם עירו מפורש בידוע שהוא (ב) מאותה העיר שמו ולא שם עירו בידוע שהוא מירושלים במתניתא תנא כל שמעשיו (א) ומעשה אבותיו סתומין ופרט לך הכתוב באחד מהן לשבח כגון י' דבר ה' אשר היה אל צפניה בן כושי בן גדליה בן חזקיה בן צדיק בן צדיק וכל שפרט לך הכתוב באחד מהן לגנאי כגון י' ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אישמעל בידוע שהוא נביא בן נביא שמו ולא שם אביו בידוע שהוא נביא ולא בן נביא שמו ושם עירו מפורש בידוע שהוא (ב) מאותה העיר שמו ולא שם עירו

בידוע שהוא מירושלים במתניתא תנא כל שמעשיו (א) ומעשה אבותיו סתומין ופרט לך הכתוב באחד מהן לשבח כגון י' דבר ה' אשר היה אל צפניה בן כושי בן גדליה בן חזקיה בן צדיק בן צדיק וכל שפרט לך הכתוב באחד מהן לגנאי כגון י' ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אישמעל בידוע שהוא נביא בן נביא שמו ולא שם אביו בידוע שהוא נביא ולא בן נביא שמו ושם עירו מפורש בידוע שהוא (ב) מאותה העיר שמו ולא שם עירו

וכן כל שמעשיו ומעשה אבותיו סתומין ופרט הכתוב באחד מהן, אם לשבח כולן צדיקים ואם לגנאי כולן רשעים. אמר רב מלאכי ה' מרדכי בן קרחא אומן מלאכי זה עזרא. ומסתברא כמאן דאמר מלאכי זה עזרא. ויגידו למרדכי, ואילו דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שנאמר ר' א"א אמר ר' ר' א"א אמר ר' חנינא אלא לבעלה ²⁰וכל זה איננו שוה לי אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא בשעה שראה המן את מרדכי יושב בשער המלך אמר כל זה אינו שוה לי (א) כדבר חסדא דאמר רב חסדא זה בא כפרוזבול וזה בא כפרוזבול

בשמה. (א) ירמיה ומנחם דכתיב ויבא אלי מנחם בן דודי כדבר ה' (ירמיה לב) ברוך ושריה מזניו שהיו תלמידי ירמיה ברוך דכתיב מפיו יקרא אלי את הדברים האלה ואני כומצ על הספר בדיו (ירמיה לו) ושריה ברוך (ב) ספר ירמיה את שריה פן מחסיה וגו' ומנינו בתלמידי נצילים שהיו נצילים נמה רוח אליהו על אלישע ויהושע תלמיד משה ולקמן תניא צדרימא ברוך בן נביה ושריה בן מנחם ודניאל ומרדכי וחגי זכריה ומלאכי כולן נתנבאו בשנת שמיס לדריוס: **ישמעאל בן נתניה.** הוא שרגא דאם גדליהו בן אחיקס הצדיק: **בשנת שמיס לדריוס.** האחרון נתנבאו לפני הגולה שיחורו לגינת המקדש שנתבטלה המלכה זה שמונה עשרה שנה על ידי שמרוים שמהמילוי זה צימיו כורש: **בגדה יודיה.** סיפיה קרר ובעל בת אל נכר: **בשמה וינפה.** המזכיר את שמה נגרר אחר תאות ונות: נקרי. רוחה קרי: **ה"ג מואי אהר.** כשנעק לעקה גדולה ומרה מה היה אומר צדקה: **רצ אהר.** רצ היה קועק: **בגדה המן האחרונה.** ששלחו לבן לדבר מה שלף עלה על לב אחשורוש: **גבר מלכא עילאה.** כינוי הוא להיפוך צלשון נקיה: **ותסתחלו.** תסתמסן חללי גופה: **שסתכוו מגדולתו.** צלמי אחשורוש שהי צלשנר השליטו תלתא צלמכותו (א) וכן דריוס המדי שנאמר ועלה מנהון סרכיה תלתא די דניאל חד מנהון (דניאל ו) וכן כורש שנאמר ודניאל הלל צלמכות דריוס וצלמכות כורש ספראה (סס) וכשמלך אחשורוש חסכו מגדולתו: **ואילו חיהו.** דניאל לא אזיל להשיב שליחותו: **על הקלקלה.** שהימה אסתר מונעת לגבא אל המלך לפיכך לא השיב הפך את שליחותו ואסתר שגחה דכריה ע"י אחריס: **עד עכשו.** נעשה אהרס: **ועכשו.** מכאן ואילך נדמעתי: **אבדתי מרדכי.** ואסורה אני לך. דאשת ישראל שנאנסה מותרת לצעלה ובריחן אסורה לצעלה: **יודי ראשון של פסה.** שהרי צ"ג בניסן נכתבו האגרות וניתן הדת צעטון וי"ד ותמשה עשר ותשה עשר התענו ובעשה עשר (א) נמלה המן צערב: **דעבר ערקומא דמיא.** לאסוף היהודים שנעבר השני: **שופס אס הקדריה.** מושיבה על הכירה היא קרויה ספיתה: **וזה בא כפרוזבול.** מרדכי שם אליו צעטונת עושר המן בא צעטונת עוני שמכר המן את עממו למרדכי קודם לכן ימים רבים בכברי להם: **צולי.** לשון עושר כדאמרין (גיטין דף ל"ג) ושיצטרי את גאון עזכוס (א) אלו צוללות שזיהודה: **בועי**

גב' ששמו ושם אביו. ע"י צ"ב דף טו ע"י חוס' ד"ה גלגלם ונמאריש חילגלם חס' שם כ"ה כל האומר רחב. ע"י סגריהו מה ע"ה מר"ה א"ל: שם ואילו אהר לא אויל לגביה. ע"י צ"ב דף ד ע"ה חוס' ד"ה של:

גלות הש"ס
גב' ששמו ושם אביו. ע"י צ"ב דף טו ע"י חוס' ד"ה גלגלם ונמאריש חילגלם חס' שם כ"ה כל האומר רחב. ע"י סגריהו מה ע"ה מר"ה א"ל: שם ואילו אהר לא אויל לגביה. ע"י צ"ב דף ד ע"ה חוס' ד"ה של:

הגהות הגר"א
[א] גמ' מעשה. צ"ל ממשי:

מוסף רש"י
אסתר ויקרקה ויהיה. חסדקא ז' ועל י"ג. עורומא דמדיא. שולמות של מים ממונסים (קלום כ"ח).

רבינו חננאל
כל ששמו ושם אביו בנבואה. בידוע שהוא נביא בן נביא. וכן כל ששמו ושם עירו מפורש בידוע שהוא נביא מאותה העיר. שמו ולא שם עירו בידוע שהוא מירושלים וכן כל שמעשיו ומעשה אבותיו סתומין ופרט הכתוב באחד מהן, אם לשבח כולן צדיקים ואם לגנאי כולן רשעים. אמר רב מלאכי ה' מרדכי בן קרחא אומן מלאכי זה עזרא. ומסתברא כמאן דאמר מלאכי זה עזרא. ויגידו למרדכי, ואילו דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שנאמר ר' א"א אמר ר' ר' א"א אמר ר' חנינא אלא לבעלה ²⁰וכל זה אינו שוה לי אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא בשעה שראה המן את מרדכי יושב בשער המלך אמר כל זה אינו שוה לי (א) כדבר חסדא דאמר רב חסדא זה בא כפרוזבול וזה בא כפרוזבול